

Výzva ke zvýšení podpory duševního zdraví kreativitou ve vzdělávání

Organizace podporující kreativitu ve vzdělávání vyzývají ke zvýšení podpory duševního zdraví dětí v době postpandemické a ukrajinské krize a nabízejí spolupráci při realizaci navržených opatření.

Popis situace:

V situaci **dlouhodobého působení stresu**, závažných důsledků pandemie COVID-19 a souvisejících restrikcí (již více než dva roky žijeme v prostředí nejistoty, častých změn a omezení aktivit či přímo zdrojů) je vážně narušena psychika mnoha dětí, dospívajících i dospělých. Především u jedinců ze **znevýhodněného prostředí, ekonomicky nestabilních rodin**, u dětí **a rodin s vysokou mírou traumatických zkušeností** a v souběhu mnoha dalších faktorů, je zvýšeno riziko **negativních dopadů na duševní i fyzické zdraví**. V důsledku pandemie je dále zvýšené riziko rodinných neshod (např. stres z častých změn i omezení socializace mimo rodinu), které při dlouhodobém působení **velmi negativně ovlivňují psychiku všech, zejména dětí a dospívajících**. Aktuální **válečný konflikt na Ukrajině opět přináší nejistotu, obavy a strach**, čímž se jen umocňuje dlouhodobá psychická zátěž a **snižuje kapacita vhodně reagovat** v běžných i konfliktních situacích.

Dlouhodobý stres, a především vysoké **nároky kladené** v důsledku souvisejících opatření, **narušují psychickou pohodu dětí**. „Na řadu dětí a dospívajících, stejně jako na mnoho dospělých, má současné zvýšené celospolečenské napětí související s dvěma roky pandemie a aktuální válkou na Ukrajině vysoce negativní dopad. Kreativní činnosti mohou pomoci redukovat stres i úzkosti a pomoci dětem i pedagogům lépe zvládat toto náročné období. Naopak nepřiměřený tlak na učební výkon a nedostatek pohybových či uměleckých aktivit představují riziko pro psychickou stabilitu a duševní zdraví,“ říká Klára Šimáčková Laurenčíková, vládní předsedkyně pro lidská práva.

Současný stav v přístupu k duševnímu zdraví dětí není vzhledem k situaci dostačující, a proto navrhujeme následující opatření, která mohou **podpořit wellbeing žáků i učitelů** a tím zmírnit možné riziko **další vlny sebepoškození a přibývání sebevražd** na našich školách.

Navrhovaná opatření:

- **Spolupráce učitelů a odborníků z kulturně – kreativních odvětví (KKO):** vytváří funkční a bezpečné prostředí, podporuje jejich wellbeing, umožňuje stát se aktivním aktérem změny ve svém okolí, a navíc funkčně propojuje formální a neformální vzdělávání. V současné situaci může kreativní vzdělávání budovat resilienci (odolnost) vůči **stresu** a sloužit jako **prevence psychické nepohody** a souvisejících konfliktů.
- **Spolupráce s psychoterapeuty a psychology:** kreativní a umělecké aktivity jsou ze své podstaty prostředkem k vyjádření a zpracování emocí, vjemů a zkušeností (negativních i pozitivních). Učitelé mohou ve spolupráci s organizacemi kreativního odvětví konzultovat a dále spolupracovat s odborníky v rámci **odhalení projevů psychické nestability** (které se u kreativního vyjadřování mohou projevit výrazněji než v běžném vyučování) a na úpravě

Kreativní Praha, z.ú.

Tisková zpráva

13. 6. 2022, Praha

kreativních a uměleckých aktivit směrem ke **zvýšení terapeutického potenciálu** aktivit (arteterapie, muzikoterapie, dramaterapie, biblioterapie apod.).

- **Zajištění včasné podpory při identifikaci rizika psychických obtíží:** učitelé by měli být vnímaví k projevům **ohrožení** vývoje dítěte a v případě podezření zprostředkovat kontakt na odpovídající **služby** pro dítě i rodinu.
- **Naplňování potřeb dětí v oblasti seberealizace:** kreativní aktivity naplňují základní lidské potřeby a podporují motivaci. Kreativní přístup ke vzdělávání a propojení běžné výuky s uměním může pomoci dětem nalézt nové cesty **sebevyjádření**, znovu navázat či posílit **vztahy** v kolektivu. Níže podepsané organizace zaměřené na kreativní vzdělávání jsou připraveny v této oblasti poskytnout různé přístupy a konkrétní aktivity pro školní kolektivy či pro pedagogy.
- **Minimalizace stresu a podpora skupinových kreativních aktivit:** K tomu, aby se lidský mozek mohl učit, potřebuje určité podmínky. Tou nejzásadnější je pocit bezpečí, které podporuje klidná atmosféra, kreativní vyžití, společné aktivity a odpočinek – například při vyučovacích hodinách výchov a různých kreativních a uměleckých aktivitách.
- **Podpora participace prostřednictvím kreativní práce:** zavedením základních kreativních principů a aktivit je přirozeně podporována participace žáků na vlastním vzdělávacím směřování. Při výuce výchov, stejně tak jako v běžných hodinách, mohou být žáci a studenti motivováni k výběru zaměření kreativní práce (v rámci probírané oblasti), forem zpracování i prostředků k vyjádření zvoleného tématu.

Kreativní vzdělávání a umění ve školách vytváří podmínky pro větší autonomii žáků a podporuje wellbeing. Umožňuje komplexní zapojení jednotlivce do vzdělávacího procesu po kognitivní, emocionální, sociální, etické a fyzické stránce. Zapojením umění do procesu učení vytváříme bezpečné, nekompetitivní a podnětné prostředí, které podporuje radost z učení a poznávání, nastavení rovných příležitostí a wellbeing každého žáka.

Za výzvou stojí organizace sdružené v rámci Pražského kreativního centra (PKC) a další pražské organizace. Výzvu podpořila radní pro oblast kultury, výstavnictví a cestovního ruchu MHMP Mga. Hana Třeštíková a předsedkyně Výboru pro výchovu a vzdělávání ZHMP Ing. Mariana Čapková.

Výzvu podporují:

Kreativní Praha z.ú.

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV)

EDUin, o.p.s

uMĚNÍM – Platforma pro kreativní učení, z.s.

Společnost pro kreativitu ve vzdělávání (SPKV)

Máš umělecké střevo? z.s.

Centrum choreografického rozvoje SE.S.TA, z.s.

Institut pro restorativní justici, z.s.

Institut pro restorativní justici, z.s.

JSS Prague, z.s.

Kreativní Praha, z.ú.

Tisková zpráva

13. 6. 2022, Praha

Kontakt pro média

Veronika Havlíková

Kreativní Praha

veronika.havlikova@kreativnipraha.eu

605 502 723

Kreativní Praha, z. ú.
Staroměstské náměstí 4/1,
110 00 Praha 1

IČO: 094 83 489

bankovní spojení - číslo účtu: 123-2212420217/0100

kreativnipraha.eu